

Ouderlijke Warmte, Negatieve Disciplinering en Externaliserend Probleemgedrag van
Kleuters: Verschillen tussen Vaders en Moeders

Studenten: Mariëlle van den Berg – 3805417

Ilse Daanen – 3465500

Floor Hijnen – 3465683

Steffi Kok – 3797635

Cursus: Bachelor Thesis (20060004211-3)

Werkgroep: 17, deelproject 1

Docent: J. C. T. Verhoeven

Datum: 14-06-2012

Samenvatting

In deze studie is onderzocht of er tussen vaders en moeders verschillen bestaan in zowel warmte als negatieve disciplineren. Daarnaast is de relatieve bijdrage van vaderlijke en moederlijke warmte en negatieve disciplineren aan de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag onderzocht. Er zijn vragenlijsten afgenomen bij zowel vaders als moeders in 105 Nederlandse twee-ouder gezinnen, met een kind tussen de 48 en 66 maanden oud (56% meisjes, $M = 58$ maanden). Uit de resultaten blijkt een significant verschil te bestaan tussen vaderlijke en moederlijke warmte, waarbij moeders meer warmte bieden dan vaders. Er is geen significant verschil gevonden tussen vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren. Daarnaast blijken vaderlijke en moederlijke warmte en vaderlijke negatieve disciplineren niet gerelateerd te zijn aan externaliserend probleemgedrag. Moederlijke negatieve disciplineren hangt marginaal positief samen met dergelijk gedrag. De resultaten suggereren dat toekomstig onderzoek zich moet richten op andere (opvoed)factoren, die mogelijk betrokken zijn bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. Deze kennis kan dan gebruikt worden voor de ontwikkeling van effectieve preventie- en interventieprogramma's, gericht op externaliserend probleemgedrag van kinderen tussen de 48 en 66 maanden oud.

Kernwoorden: Warmte, Negatieve Disciplineren, Externaliserend Probleemgedrag

Ouderlijke Warmte, Negatieve Disciplineren en Externaliserend Probleemgedrag van Kleuters: Verschillen Tussen Vaders en Moeders

Externaliserend probleemgedrag (agressief, impulsief en oppositioneel gedrag) komt relatief veel voor bij jonge kinderen (Hart, Newell, & Olsen, 2003; Verhoeven, Junger, Van Aken, Deković, & Van Aken, 2010a). Hoewel dergelijk gedrag bij ongeveer de helft van de kinderen vanaf de basisschoollleeftijd afneemt (Kerr, Lopez, Olson, & Sameroff, 2004), bestaat er een groep kinderen bij wie het de gehele levensloop stabiel blijft (Campbell, Shaw, & Gilliom, 2000). Opvoeding is een belangrijke context, waarin externaliserend gedrag zich kan ontwikkelen (Bronfenbrenner, 1986). Hoewel er veel onderzoek is gedaan naar het verband tussen enerzijds warmte en negatieve disciplineren en anderzijds externaliserend probleemgedrag, is er weinig bekend over dit verband bij kleuters (Campbell et al., 2000) en de rol van de sekse van ouders (Verhoeven et al., 2010a). Om effectieve preventie- en interventieprogramma's te ontwikkelen, moet verder onderzoek worden gedaan naar externaliserend probleemgedrag van kleuters en de relatieve bijdrage van vaders en moeders hieraan. Deze studie richt zich daarom op verschillen tussen vaders en moeders in warmte en negatieve disciplineren en het verband hiervan met externaliserend probleemgedrag van kleuters van 48 tot en met 66 maanden. Tevens zal het relatieve belang van vaders en moeders bij de ontwikkeling van dergelijk gedrag worden onderzocht.

Vaders, Moeders en Warmte

Allereerst wordt in deze studie bestudeerd of er een verschil bestaat tussen vaderlijke en moederlijke warmte. Warmte omvat sensitiviteit (de mate waarin ouders de gevoelens van hun kind opmerken), responsiviteit (de mate waarin ouders op de behoeften van hun kind anticiperen) en affectie door ouders ten opzichte van het kind (Ispa et al., 2004; Zimmer & Thomas, 2010). Het gebruik van warmte in de opvoeding is bevorderlijk voor de ontwikkeling van vertrouwen en sociaal-emotionele competentie van kinderen (Laible & Thompson, 2007). Uit onderzoek dat is uitgevoerd onder zowel vaders als moeders, blijkt inderdaad dat gezamenlijke ouderlijke warmte negatief gerelateerd is aan externaliserend probleemgedrag (Buschgens et al., 2010).

Er kunnen echter verschillen bestaan in opvoedgedrag en daarmee in de bijdrage van vaders en moeders aan de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. De sociale roltheorie (Hosley & Montemayor, 1997) stelt dat opvoedgedrag wordt beïnvloed door sociale normen. Moeders hebben van oudsher een verzorgende rol, terwijl vaders vaker de kostwinner zijn (Renk et al., 2003). Van moeders wordt daarom verwacht dat zij meer tijd met hun kinderen doorbrengen dan vaders. Uit onderzoek blijkt dat de mate van ervaring met het opvoeden van een kind positief samenhangt met ouderlijke warmte tegenover dit kind (Juffer, Bakermans-Kranenburg, & Van IJzendoorn, 2005). Op basis

van de sociale roltheorie wordt daarom verwacht dat moeders warmer zijn ten opzichte van hun kleuters dan vaders.

Onderzoek naar verschillen in ouderlijke warmte lijkt consistent aan te tonen dat moeders in de opvoeding van kleuters inderdaad meer warmte tonen dan vaders (Cuddy, Fiske, & Glick, 2004; Fox & Solís-Cámara, 1997; Stemmler, Beelmann, Jaursch, & Losel, 2007). Een belangrijke beperking van deze studies is dat ze niet in Nederland uitgevoerd zijn en daarom niet zonder meer generaliseerbaar zijn naar Nederlandse ouders.

Onderzoek dat wel in Nederland is uitgevoerd, ondersteunt de sociale roltheorie in de veronderstelling dat moeders meer warmte tonen dan vaders (Verhoeven, Junger, Van Aken, Deković, & Van Aken, 2007). Dit onderzoek was echter uitsluitend gericht op ouders van peuters. De huidige studie richt zich daarom op het verschil tussen vaders en moeders in de mate van warmte die zij aan hun kleuters tonen. Op basis van de sociale roltheorie en het ondersteunende bewijs hiervoor, wordt verwacht dat moeders van kleuters in Nederland meer warmte tonen dan vaders.

Vaders, Moeders en Negatieve Disciplineren

Naast de verschillen met betrekking tot de opvoeddimensie warmte, wordt bestudeerd of er sprake is van een verschil tussen vaders en moeders in negatieve disciplineren. Onder negatieve disciplineren wordt hard, nalatig of overactief opvoedgedrag verstaan, dat is gericht op het controleren, reguleren en sturen van het gedrag van het kind (Blandon, Calkins, & Keane, 2010). In deze studie wordt het geven van fysieke en verbale straffen onderzocht, wat kenmerkend is voor negatief disciplinerend opvoedgedrag (Kochanska, 1995). Hosley en Montemayor (1997) stellen aan de hand van de sociale roltheorie dat opvoedgedrag wordt geleid door sociale normen. Traditioneel gezien wordt van moeders verwacht dat zij een verzorgende rol aannemen. Vaders worden daarentegen beschouwd als degenen die kinderen discipline bij dienen te brengen. Op basis van deze theorie wordt verwacht dat vaders meer negatief disciplineren dan moeders.

Deze verwachting wordt door verscheidene Amerikaanse, Mexicaanse en Australische onderzoeken ondersteund. Deze onderzoeken wijzen consistent uit dat vaders van peuters of vierjarige kleuters meer negatief disciplineren dan moeders (Gamble, Ramakumar, & Diaz, 2007; Martin, Ryan, & Brooks-Gunn, 2007; Russell et al., 1998; Russell, Hart, Robinson, & Olsen, 2003; Winsler, Madigan, & Aquilino, 2005). Vaders lijken daarnaast vaker een autoritaire opvoedstijl te hanteren dan moeders (Cabrera, Tamis-LeMonda, Bradley, Hofferth, & Lamb, 2000; Calzada, Eyberg, Rich, & Querido, 2004; Gamble et al., 2007; Russell et al., 1998), die gekenmerkt wordt door een hoge mate van controle en in verband kan worden gebracht met negatieve disciplineren (Aunola & Nurmi, 2005; Gamble et al., 2007).

Hoewel de onderzoeksbevindingen consistent zijn, zijn ze niet direct generaliseerbaar naar ouders van kleuters in Nederland. Ondanks het feit dat verschillen in ouderlijke negatieve disciplineren in Nederland wel degelijk zijn onderzocht (Verhoeven et al., 2007), zijn deze niet toegespitst op ouders van kleuters. Deze studie richt zich daarom op de vraag of er sprake is van een verschil in negatieve disciplineren tussen vaders en moeders in Nederland met een kleuter. Verwacht wordt dat vaders meer negatief disciplineren dan moeders.

Warmte, Externaliserend Gedrag en de Relatieve Bijdrage van Vaders en Moeders

Deze studie richt zich ook op de rol van de sekse van ouders bij het verband tussen warmte en externaliserend probleemgedrag. Uit onderzoek blijkt dat er een negatief verband bestaat tussen warmte en externaliserend probleemgedrag van kleuters, dat gemedieerd kan worden door Effortful Control (EC; Spinrad et al., 2007). Kinderen die meer warmte ontvangen, ontwikkelen meer zelfcontrole, wat een protectieve factor vormt voor de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag (Chang, Olson, Sameroff, & Sexton, 2011; Spinrad et al., 2007). Een beperking van dit onderzoek is echter dat het alleen op moeders is gericht.

Er bestaat mogelijk een verschil in de relatieve bijdrage van vaderlijke en moederlijke warmte aan de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. Baumrind (1967, zoals geciteerd in Darling & Steinberg, 1993) stelt dat kinderen bij een autoritatieve opvoeding het meest open staan voor ouderlijke invloeden. Deze opvoedstijl wordt gekenmerkt door een hoge mate van zowel warmte als controle (Maccoby & Martin, 1983, zoals geciteerd in Wicks-Nelson & Israel, 2009). Uit onderzoek blijkt dat moeders vaker autoritatief opvoeden dan vaders en dat zij meer psychologisch beschikbaar zijn voor het kind dan vaders (Cabrera et al., 2000; McBride & Mills, 1993). Hierdoor zouden kinderen meer geneigd kunnen zijn om bij hun moeder affectie te zoeken. Gezien deze onderzoeksbevindingen en de theorie van Baumrind kan verondersteld worden dat moederlijke warmte een grotere rol speelt bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag van kleuters dan vaderlijke warmte.

Er is echter weinig onderzoek gedaan naar de relatieve bijdrage van vaderlijke en moederlijke warmte aan externaliserend probleemgedrag van kleuters. De weinige onderzoeksbevindingen die er zijn, zijn bovendien inconsistent. Zo blijkt uit sommige onderzoeken dat alleen warmte door moeders negatief gerelateerd is aan externaliserend probleemgedrag van kleuters, of dat moederlijke warmte sterker samenhangt met de ontwikkeling van dergelijk probleemgedrag dan vaderlijke warmte (Denham et al., 2000; Rothbaum & Weisz, 1994; Van Aken, Junger, Verhoeven, Van Aken, & Deković, 2008; Van Aken et al., 2007). Ander onderzoek heeft daarentegen aangetoond dat warmte door vaders in dezelfde mate gerelateerd is aan externaliserend probleemgedrag van kleuters

als warmte door moeders (Stormshak, Bierman, McMahon, & Lengua, 2000).

Desalniettemin zijn er meer studies, waaruit blijkt dat moederlijke warmte een grotere rol speelt bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag dan vaderlijke warmte. Daarom verwachten we in deze studie dezelfde uitkomst.

Negatieve Disciplineren, Externaliserend Gedrag en de Relatieve Bijdrage van Vaders en Moeders

Tevens is er mogelijk een verschil in het relatieve belang van vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. Onderzoek heeft reeds aangetoond dat er een positief verband bestaat tussen negatieve disciplineren en de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag (Kerr et al., 2004; Prinzie et al., 2004). Omdat vaderlijke invloeden op de ontwikkeling van het kind lang genegeerd zijn geweest, is over de exacte rol van de ouderlijke sekse echter nog weinig bekend (Kerr et al., 2004).

Onderzoek van Conger, Ge, Elder, Lorenz en Simons (1994) toont aan dat coërcieve (dwingende) processen positief gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van externaliserende problemen. Volgens het model van coërcieve gezinsprocessen wordt probleemgedrag van kinderen bekrachtigd en in stand gehouden door inconsistent opvoedgedrag van ouders (Patterson, 1982, 1997, zoals geciteerd in Caron, Weiss, Harris, & Catron, 2006). De sociale leertheorie van Bandura (1973, zoals geciteerd in Prinzie et al., 2004) stelt daarnaast dat kinderen het gedrag van hun ouders observeren en imiteren. Als ouders negatief disciplineren, leren kinderen mogelijk dat het effectief en acceptabel is om conflicten op een agressieve manier op te lossen.

Ouderlijke disciplineren wordt gezien als sterkste voorspeller van gedragsproblemen bij kinderen (Brenner & Fox, 1998). Disciplineren door moeders blijkt hierbij een grotere rol te spelen dan disciplineren door vaders (Aunola & Nurmi, 2005; Russell et al., 2003). Voor zover wij weten, is er echter weinig onderzoek gedaan dat zich specifiek richt op kleuters en de relatieve bijdrage van vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren aan externaliserend probleemgedrag. De weinige bevindingen die er zijn, zijn bovendien inconsistent. Onderzoek bij jongens van peuterleeftijd toont aan dat er een positief verband bestaat tussen moederlijke negatieve disciplineren en externaliserend probleemgedrag, maar dat vaderlijke negatieve disciplineren niet samenhangt met dergelijk gedrag (Verhoeven, Junger, Van Aken, Deković, & Van Aken, 2010b). Volgens Paquette (2004) zoeken kinderen voornamelijk hun moeder op voor affectie en warmte. Negatieve disciplineren door moeders heeft daarom mogelijk meer negatieve gevolgen dan negatieve disciplineren door vaders. Deze bevindingen worden echter tegengesproken door studies die aantonen dat er geen verschillen bestaan tussen moeder-kind interacties en vader-kind interacties (Caron et al., 2006; Davidov & Grusec, 2006; Verhoeven et al., 2010a). Vanwege de inconsistente onderzoeksbevindingen en

het geringe aantal onderzoeken naar negatieve disciplineren door zowel vaders als moeders van kleuters, wordt er geen hypothese geformuleerd.

Huidige studie

Deze studie richt zich op verschillen tussen vaders en moeders met betrekking tot ouderlijke warmte en negatieve disciplineren. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de relatieve bijdrage van vaderlijke en moederlijke warmte en negatieve disciplineren aan externaliserend probleemgedrag van kleuters. Verwacht wordt dat moeders meer warmte tonen en dat vaders meer negatief disciplineren. Tevens verwachten we dat moederlijke warmte een grotere rol speelt in de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag van kleuters dan vaderlijke warmte. Met betrekking tot het relatieve belang van vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag is vanwege inconsistente bevindingen geen hypothese geformuleerd.

Methode

Participanten

Aan deze studie hebben 104 vaders ($M = 38.37$ jaar) en 105 moeders ($M = 36.72$ jaar) met een kind tussen de 48 en 66 maanden oud deelgenomen. Van de kinderen is 44% jongen en 56% meisje, met een gemiddelde leeftijd van 58 maanden. Van de moeders geeft 60% aan zelf de hoofdopvoeder van hun kleuter te zijn. Bij de overige 40% van de gezinnen hebben beide ouders een even groot aandeel in de opvoeding. Zowel van de deelnemende moeders als de deelnemende vaders heeft 99% de Nederlandse nationaliteit. Het opleidingsniveau van de ouders varieert, waarbij 50.9% van de vaders en 44.8% van de moeders laagopgeleid is (LBO/MAVO/VMBO/HAVO/VWO/MBO). Daarnaast is 46.1% van de vaders en 51.4% van de moeders hoogopgeleid (HBO/WO). In 83.1% van de gezinnen is zowel vader als moeder werkzaam en in 12.9% van de gevallen heeft alleen vader een baan.

Procedure

Aan de hand van een survey onderzoek is beoogd de onderzoeksvragen te beantwoorden. De participanten zijn select verworven via diverse basisscholen, buitenschoolse opvangcentra en kennissen van de onderzoekers in Nederland. Er zijn wervingsbrieven verspreid onder opvoedparen met een kind in de leeftijd van 48 tot 66 maanden om participanten informatie te verschaffen over het onderzoek. In deze brieven is expliciet vermeld dat vertrouwelijk met de onderzoeksgegevens wordt omgegaan. Degenen die toestemming hebben verleend voor deelname aan het onderzoek, hebben vervolgens via de post vragenboekjes ontvangen, bestaande uit vragenlijsten over de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Voor vaders en moeders zijn verschillende vragenboekjes samengesteld, die tevens zijn aangepast aan de leeftijd van het kind.

Vaders en moeders zijn verzocht deze vragenlijsten in de thuissituatie individueel in te vullen. Tot slot zijn de vragenboekjes aan de onderzoekers geretourneerd.

Meetinstrumenten

Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire (CECPAQ). De CECPAQ (Verhoeven, Van Baar, Deković, & Bodden, 2010c) beoogt verschillende aspecten van ouderlijke opvoeding van één- tot zesjarige kinderen te meten. De vragenlijst bestaat uit 70 items. Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen van deze studie zijn de opvoedaspecten warmte en negatieve disciplineren gebruikt. De opvoeddimensie *warmte* bestaat uit drie subschalen: sensitiviteit, responsiviteit en affectie. Elke subschaal bevat vijf items. Een voorbeelditem van de subschaal sensitiviteit is: 'Als mijn kind niet lekker in zijn/haar vel zit, dan heb ik dat in de gaten'. Een voorbeelditem van de subschaal responsiviteit is: 'Als mijn kind het moeilijk heeft, kan ik hem/haar goed helpen'. Een voorbeelditem van de subschaal affectie is: 'Ik knuffel, kus en omarm mijn kind zonder speciale redenen'. Er is geen hercodering van items nodig. Het opvoedaspect *negatieve disciplineren* is een subschaal van de opvoeddimensie controle en bevat vijf items. Een voorbeelditem is: 'Als mijn kind ongehoorzaam is, geef ik hem/haar een tik'. Er is geen hercodering van items nodig. De items behorend bij zowel warmte als negatieve disciplineren worden beantwoord op een zespuntsschaal, lopend van 1) nooit tot 6) altijd. Voor de data-analyse zijn voor zowel vaders als moeders de gemiddelde scores op warmte en negatieve disciplineren berekend.

Aangezien de CECPAQ een nieuw ontwikkelde vragenlijst is, is er nog niets bekend over de validiteit van dit instrument. De betrouwbaarheid ervan is in deze studie berekend. De betrouwbaarheid voor de subschaal warmte is zowel voor vaders als voor moeders goed ($\alpha_{\text{vaders}} = .91$; $\alpha_{\text{moeders}} = .84$). Voor het opvoedaspect negatieve disciplineren is de betrouwbaarheid voldoende ($\alpha_{\text{vaders}} = .73$; $\alpha_{\text{moeders}} = .70$).

Child Behavior Checklist 1,5-5 jaar (CBCL 1,5-5 jaar). De CBCL 1,5-5 jaar (Achenbach & Rescorla, 2000; Verhulst & Van der Ende, 2000) beoogt de mate van internaliserende en externaliserende problemen van kinderen te meten. In deze studie zijn alleen de 24 items van de breedbandschaal 'externaliserende problemen' meegenomen. Deze breedbandschaal meet zowel gedragsproblemen als aandachtsproblemen. De items worden beantwoord op een driepuntsschaal, lopend van 0) helemaal niet van toepassing tot 2) duidelijk of vaak van toepassing. Een voorbeelditem van de subschaal 'externaliserende problemen' is: 'Kan niet stil zitten, is onrustig of hyperactief'. Er is geen hercodering van items nodig. De correlatie tussen rapportage door vaders en moeders is dusdanig hoog ($r = .43$, $p < .001$) dat voor de verwerking van de scores gebruik zal worden gemaakt van de gemiddelde score voor externaliserend gedrag.

Momenteel zijn er onvoldoende gegevens beschikbaar om de betrouwbaarheid en

validiteit van de Nederlandse versie van de CBCL 1,5-5 jaar te beoordelen. Om deze reden kan de kwaliteit van dit instrument op dit moment niet door de COTAN worden vastgesteld (Evers, Braak, Frima, & Van Vliet-Mulder, 2009). Wel is de betrouwbaarheid van de CBCL 1,5-5 jaar voor de Amerikaanse populatie berekend ($\alpha = .85$). Ook de betrouwbaarheid van de breedbandschaal 'externaliserende problemen' is in deze populatie goed bevonden ($\alpha = .87$; Achenbach & Rescorla, 2000). In deze studie is de betrouwbaarheid van de breedbandschaal 'externaliserende problemen' eveneens goed ($\alpha_{\text{vaders}} = .88$; $\alpha_{\text{moeders}} = .85$).

Resultaten

Warmte en Negatieve Disciplineren: Verschillen tussen Vaders en Moeders

Allereerst is onderzocht of er een verschil bestaat tussen vaders en moeders met betrekking tot de mate van warmte en negatieve disciplineren die zij aan hun kind tonen (Tabel 1). Aangezien voor het meten van warmte een zespuntsschaal is gehanteerd, kan de gemiddelde score van zowel vaders als moeders als relatief hoog worden geïnterpreteerd, $M_{\text{vader}} = 4.50$, $SD = .58$, $M_{\text{moeder}} = 4.97$, $SD = .41$. Uit de t-toets voor twee gekoppelde steekproeven blijkt dat er een significant verschil bestaat in de mate van vaderlijke en moederlijke warmte, $t(103) = 7.51$, $p < .001$. Geconcludeerd kan worden dat moeders, ten opzichte van vaders, gemiddeld meer warmte tonen aan hun kind.

Voor het meten van de mate van negatieve disciplineren is eveneens gebruik gemaakt van een zespuntsschaal. De gemiddelde score van zowel vaders als moeders kan als relatief laag worden geïnterpreteerd, $M_{\text{vader}} = 2.41$, $SD = .56$, $M_{\text{moeder}} = 2.31$, $SD = .53$. Hoewel vaders op de opvoeddimensie negatieve disciplineren gemiddeld hoger scoren dan moeders, blijkt uit de t-toets voor twee gekoppelde steekproeven dat dit verschil niet significant is, $t(103) = -1.62$, $p = .11$. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er tussen vaders en moeders geen verschil bestaat in het negatief disciplineren van hun kleuter.

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken van Warmte, Negatieve Disciplineren en Externaliserend Probleemgedrag

	Vaders		Moeders		t(103)
	M	SD	M	SD	
Warmte	4.50	.58	4.97	.41	7.51*
Negatieve disciplineren	2.41	.56	2.31	.53	-1.62
Ext. probleemgedrag ^a	.39	.20			

^a Externaliserend probleemgedrag, gebaseerd op rapportage door vaders en moeders.

* $p < .001$

Door middel van een Pearson correlatieanalyse is daarnaast onderzocht of er samenhang bestaat tussen vaderlijke en moederlijke warmte en tussen vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren (Tabel 2). Uit de analyse blijkt dat er een significant, positief verband bestaat tussen vaderlijke en moederlijke warmte, $r(102) = .20, p < .05$. Ditzelfde geldt voor het verband tussen de mate van vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren, $r(102) = .29, p < .01$. Dit houdt in dat als vader hoger scoort op de opvoeddimensie warmte of negatieve disciplineren, dit naar verwachting ook het geval zal zijn bij moeder en vice versa.

Tabel 2

Correlaties tussen Externaliserend Probleemgedrag en Ouderlijke Warmte en Negatieve Disciplineren

	1	2	3	4	5
1. Ext. probleemgedrag ^a					
2. Warmte vader	-.14				
3. Warmte moeder	-.08	.20*			
4. Neg. disciplineren vader	.05	-.20*	-.05		
5. Neg. disciplineren moeder	.18 [#]	.04	-.21*	.28**	

^a Externaliserend probleemgedrag, gebaseerd op rapportage door vaders en moeders.

[#] $p < .10$; * $p < .05$; ** $p < .01$

De Relatieve Bijdrage van Vaderlijke en Moederlijke Warmte aan Externaliserend Probleemgedrag

Naast de verschillen tussen vaders en moeders is onderzocht of er samenhang bestaat tussen enerzijds vaderlijke en moederlijke warmte en anderzijds externaliserend probleemgedrag van het kind. In deze steekproef is er relatief weinig sprake is van externaliserend probleemgedrag, $M = .39, SD = .20$ (Tabel 1). Uit de Pearson correlatieanalyse blijkt dat er geen significant verband bestaat tussen vaderlijke warmte en externaliserend probleemgedrag en tussen moederlijke warmte en externaliserend probleemgedrag, $r_{\text{vader}}(102) = -.14, p = .16, r_{\text{moeder}}(103) = -.08, p = .40$.

De multiële regressieanalyse bevestigt dat warmte geen voorspeller is van externaliserend probleemgedrag (Tabel 3). Externaliserend probleemgedrag is als afhankelijke variabele aan het model toegevoegd en vaderlijke en moederlijke warmte zijn tegelijkertijd als onafhankelijke variabelen toegevoegd. Uit de multiële regressieanalyse blijkt dit model niet goed op de data te passen, $F(2, 101) = 1.15, p = .32$. Het verklaart 2.2% van de variantie in externaliserend probleemgedrag van het kind. Zowel vaderlijke als moederlijke warmte dragen niet significant bij aan externaliserend probleemgedrag van het kind, $\beta_{\text{vader}} = -.13, p = .21, \beta_{\text{moeder}} = -.06, p =$

.57. Hieruit kan worden geconcludeerd dat vaderlijke en moederlijke warmte gezamenlijk geen voorspellers zijn van externaliserend probleemgedrag van het kind.

Tabel 3

Multipele Regressieanalyse: Externaliserend Probleemgedrag Voorspeld door Ouderlijke Warmte en Negatieve Disciplinerings

	Warmte			Negatieve disciplinerings		
	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
Vader	-.05	.04	-.13	.00	.04	.00
Moeder	-.03	.05	-.06	.07	.04	.17 [#]
<i>F</i>			1.15			1.16
<i>R</i> ²			.02			.03
<i>n</i>			103			103

[#] $p < .10$

De Relatieve Bijdrage van Vaderlijke en Moederlijke Negatieve Disciplinerings aan Externaliserend Probleemgedrag

Tabel 2 en Tabel 3 tonen tevens de resultaten van de Pearson correlatieanalyse en de multipele regressieanalyse voor de samenhang tussen enerzijds vaderlijke en moederlijke negatieve disciplinerings en anderzijds externaliserend probleemgedrag van het kind. Uit de Pearson correlatieanalyse blijkt geen significant verband te bestaan tussen vaderlijke negatieve disciplinerings en externaliserend probleemgedrag, $r_{\text{vader}}(102) = .05$, $p = .60$. Bij moeders is er sprake van een marginaal significant verband, $r_{\text{moeder}}(103) = .18$, $p < .10$, waarbij meer negatieve disciplinerings door moeders gepaard gaat met meer externaliserend probleemgedrag van het kind.

Ook uit de multipele regressieanalyse blijkt dat ouderlijke negatieve disciplinerings niet bijdraagt aan externaliserend probleemgedrag. Externaliserend probleemgedrag is als afhankelijke variabele aan het model toegevoegd en vaderlijke en moederlijke negatieve disciplinerings zijn tegelijkertijd als onafhankelijke variabelen toegevoegd. Dit regressiemodel blijkt geen goede beschrijving van de data te zijn, $F(2,101) = 1.59$, $p = .21$. Het verklaart 3.1% van de variantie in externaliserend probleemgedrag van het kind. Vaderlijke negatieve disciplinerings blijkt geen voorspeller te zijn van externaliserend probleemgedrag van het kind, $\beta_{\text{vader}} = .00$, $p = .98$. De bijdrage van moederlijke negatieve disciplinerings aan dergelijk gedrag blijkt daarentegen marginaal significant, $\beta_{\text{moeder}} = .17$, $p = .09$. Moederlijke negatieve disciplinerings lijkt dus een grotere rol te spelen in de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag dan vaderlijke negatieve disciplinerings.

Discussie en Conclusie

In deze studie is onderzocht of er een verschil bestaat tussen vaders en moeders in de mate van warmte en negatieve disciplineren en of vaders en moeders een andere rol spelen bij de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. Deze kennis kan worden gebruikt bij het ontwikkelen van effectieve preventie- en interventieprogramma's, toegespitst op de sekse van ouders. Uit de resultaten blijkt een significant verschil te bestaan tussen vaderlijke en moederlijke warmte, waarbij moeders meer warmte bieden dan vaders. Er is geen significant verschil gevonden tussen vaderlijke en moederlijke negatieve disciplineren. Daarnaast blijken vaderlijke en moederlijke warmte en vaderlijke negatieve disciplineren niet gerelateerd te zijn aan externaliserend probleemgedrag. Moederlijke negatieve disciplineren hangt marginaal positief samen met dergelijk gedrag.

De hypothese dat Nederlandse moeders in de opvoeding van hun kleuter meer warmte tonen dan vaders, wordt in deze studie bevestigd. Dit is in overeenstemming met eerder onderzoek (e.g., Cuddy et al., 2004; Fox & Solís-Cámara, 1997). Deze uitkomst kan mogelijk worden verklaard door de sociale roltheorie (Hosley & Montemayor, 1997). Deze theorie stelt dat moeders, meer dan vaders, een verzorgende rol binnen het gezin vervullen. Door deze verzorgende rol zouden moeders meer ervaring hebben met opvoeden, wat samenhangt met meer warmte in de relatie met het kind (Juffer et al., 2005). Aangezien 60% van de moeders in dit onderzoek aangeeft de primaire opvoeder van het kind te zijn, lijkt deze verklaring plausibel.

Uit de resultaten blijkt dat er tussen vaders en moeders daarentegen geen verschil bestaat in het negatief disciplineren van hun kleuter. Dit is niet in overeenstemming met eerdere onderzoeksbevindingen, waarin is aangetoond dat vaders doorgaans meer negatief disciplineren dan moeders (e.g., Gamble et al., 2007; Martin et al., 2007) en de sociale roltheorie (Hosley & Montemayor, 1997). Mogelijk wordt het gebrek aan een verschil tussen vaders en moeders verklaard doordat de sociale roltheorie als gevolg van maatschappelijke veranderingen niet langer toepasbaar is op de huidige samenleving. Hoewel de moeder in 60% van de gezinnen de primaire opvoeder is, werkt in 83.1% van de gezinnen zowel vader als moeder. Het is aannemelijk dat moeders hierdoor niet langer de traditionele, verzorgende rol aannemen en minder tijd doorbrengen met hun kind, terwijl vaders een steeds groter aandeel in de opvoeding krijgen. Samen met het gegeven dat met name hoogopgeleide ouders de zorg steeds gelijkmatiger verdelen (Korvorst & Traag, 2010), is het mogelijk dat verschillen tussen vaders en moeders als gevolg van deze maatschappelijke veranderingen vervagen. Voor de opvoeddimensie warmte lijkt dit echter niet het geval te zijn, aangezien moeders wel degelijk meer warmte blijken te tonen dan vaders.

Daarnaast blijkt uit deze studie dat er zowel voor vaders als voor moeders geen verband bestaat tussen warmte en externaliserend probleemgedrag van kleuters. Dit is

niet consistent met bevindingen uit eerder uitgevoerd onderzoek, waarin is aangetoond dat ouderlijke warmte negatief samenhangt met dergelijk gedrag (e.g., Rothbaum & Weisz, 1994; Van Aken et al., 2008). Negatieve disciplinerende door vaders en externaliserend probleemgedrag van kleuters blijken evenmin met elkaar samen te hangen. Moederlijke negatieve disciplinerende lijkt een grotere rol te spelen in de ontwikkeling van dergelijk gedrag. Dit resultaat is echter marginaal significant. Deze bevindingen zijn niet in overeenstemming met eerder uitgevoerd onderzoek, waaruit een positief verband tussen negatieve disciplinerende en externaliserend probleemgedrag naar voren komt (e.g., Kerr et al., 2004; Verhoeven et al., 2010b). De afwezigheid van verbanden en het marginaal significante verband tussen moederlijke negatieve disciplinerende en externaliserend probleemgedrag, worden mogelijk verklaard doordat de ouders in de steekproef van deze studie hun kinderen adequaat op lijken te voeden: ze tonen een relatief hoge mate van warmte aan hun kind en maken relatief weinig gebruik van negatieve disciplinerende. Volgens Scarr (1992) hebben verschillen tussen ouders in opvoedgedrag weinig effect op de ontwikkeling van het kind, mits ouders 'goed genoeg' opvoeden. De ontwikkeling kan alleen worden beïnvloed door een opvoeding die buiten het normale bereik valt (Scarr, 1992). Om te bestuderen of ongunstig opvoedgedrag wel effect heeft op de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag bij kleuters, moet in vervolgonderzoek gebruik worden gemaakt van klinische steekproeven.

Bij het interpreteren van de bevindingen in dit onderzoek, moet echter een aantal beperkingen in aanmerking worden genomen. Allereerst bestaat de steekproef grotendeels uit Nederlandse, intacte gezinnen, met hoogopgeleide ouders, waardoor de generaliseerbaarheid van de onderzoeksbevindingen beperkt is. In de toekomst moet door middel van een meer representatieve steekproef worden bestudeerd in hoeverre de resultaten generaliseerbaar zijn naar gezinnen in andere omstandigheden en culturen. Een tweede beperking is dat er alleen gebruik is gemaakt van zelfrapportage. Zelfrapportage is een reflectie van percepties van eigen gedrag en gedrag van het kind, wat mogelijk niet geheel overeenkomt met daadwerkelijk gedrag. Daarnaast bestaat er een kans op sociaal wenselijke antwoorden (Robson, 2007). Tot slot is het mogelijk dat ouders de vragenlijsten niet onafhankelijk van elkaar hebben ingevuld, waardoor verschillen tussen vaders en moeders zouden kunnen vervagen. In toekomstig onderzoek moet daarom gebruik worden gemaakt van meerdere onderzoeksmethoden en meerdere informanten.

Naast de beperkingen bevat dit onderzoek een aantal sterke punten, waaronder het opnemen van zowel vaders als moeders in de steekproef. Dit in tegenstelling tot veel van de eerder uitgevoerde studies, waarin de steekproeven alleen uit moeders bestaan. Door dit onderzoek is meer inzicht verkregen in de verschillen tussen vaders en moeders in opvoedgedrag en het verband hiervan met externaliserend probleemgedrag van

kleuters. Een tweede sterk punt van dit onderzoek is de omvang van de steekproef. Grimm (1993) stelt dat een steekproef van minimaal 100 personen wenselijk is voor het verkrijgen van nauwkeurige resultaten. Aangezien er aan dit onderzoek 104 vaders en 105 moeders hebben deelgenomen, kan de omvang van de steekproef dus als voldoende worden beschouwd.

Samenvattend blijkt uit deze studie dat moeders meer warmte tonen dan vaders, maar dat er geen verschil bestaat in de mate van negatieve disciplineren. Daarnaast blijkt er geen verband te bestaan tussen enerzijds warmte en negatieve disciplineren en anderzijds externaliserend probleemgedrag van kleuters. Daarom moet vervolgonderzoek zich richten op andere (opvoed)factoren, die mogelijk een rol spelen bij de ontwikkeling van dergelijk gedrag. Deze kennis kan dan gebruikt worden voor de ontwikkeling van effectieve preventie- en interventieprogramma's, gericht op externaliserend probleemgedrag van kleuters.

Referenties

- Achenbach, T. M., & Rescorla, L. A. (2000). *Manual for the ASEBA Preschool Forms and Profiles*. Burlington, VT: University of Vermont Department of Psychiatry.
- Aunola, K. & Nurmi, J. (2005). The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Development, 76*, 1144-1159.
doi:10.1111/j.1467-8624.2005.00840.x-i1
- Blandon, A. Y., Calkins, S. D., & Keane, S. P. (2010). Predicting emotional and social competence during early childhood from toddler risk and maternal behavior. *Development and Psychopathology, 22*, 119-132.
doi:10.1017/S0954579409990307
- Brenner, V., & Fox, R. A. (1998). Parental discipline and behavior problems in young children. *The Journal of Genetic Psychology, 159*, 251-256.
doi:10.1080/00221329809596149
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology, 22*, 723-742.
doi:10.1037/0012-1649.22.6.723
- Buschgens, C. J. M., Van Aken, M. A. G., Swinkels, S. H. N., Ormel, J., Verhulst, F. C., & Buitelaar, J. K. (2010). Externalizing behaviors in preadolescents: Familial risk to externalizing behaviors and perceived parenting styles. *European Child and Adolescent Psychiatry, 19*, 567-575. doi:10.1007/s00787-009-0086-8
- Cabrera, N. J., Tamis-LeMonda, C. S., Bradley, R. H., Hofferth, S., & Lamb, M. E. (2000). Fatherhood in the twenty-first century. *Child Development, 71*, 127-136.
doi:10.1111/1467-8624.00126
- Calzada, E. J., Eyberg, S. M., Rich, B., & Querido, J. (2004). Parenting disruptive preschoolers: Experiences of mothers and fathers. *Journal of Abnormal Child Psychology, 32*, 203-213. doi:10.1023/B:JACP.0000019771.43161.1c
- Campbell, S. B., Shaw, D. S., & Gilliom, M. (2000). Early externalizing behavior problems: Toddlers and preschoolers at risk for later maladjustment. *Development and Psychopathology, 12*, 467-488. doi:10.1017/S0954579400003114
- Caron, A., Weiss, B., Harris, V., & Catron, T. (2006). Parenting behavior dimensions and child psychopathology: specificity, task dependency, and interactive relations. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 35*, 34-45.
doi:10.1207/s15374424jccp3501_4
- Chang, H., Olson, S. L., Sameroff, A. J., & Sexton, H. R. (2011). Child effortful control as a mediator of parenting practices on externalizing behavior. *Journal of Abnormal Child Psychology, 39*, 71-81. doi:10.1007/s10802-010-9437-7
- Conger, R. D., Ge, X., Elder, G. H., Lorenz, F. O., & Simons, R. (1994). Economic stress,

- coercive family process, and developmental problems of adolescents. *Child Development*, 65, 541-561. doi:10.1111/j.1467-8624.1994.tb00768.x
- Cuddy, A. J. C., Fiske, S. T., & Glick, P. (2004). When professionals become mothers, warmth doesn't cut the ice. *Journal of Social Issues*, 60, 701-718. doi:10.1111/j.0022-4537.2004.00381.x
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113, 487-496. doi:10.1037/0033-2909.113.3.487
- Davidov, M., & Grusec, J. E. (2006). Untangling the links of parental responsiveness to distress and warmth to child outcomes. *Child Development*, 77, 44-58. doi:10.1111/j.1467-8624.2006.00855.x
- Denham, S. A., Workman, E., Cole, P. M., Weissbrod, C., Kendziora, K. T., & Zahn-Waxler, C. (2000). Prediction of externalizing behavior problems from early to middle childhood: The role of parental socialization and emotion expression. *Development and Psychopathology*, 12, 23-45. doi:10.1017/S0954579400001024
- Evers, A., Braak, M. S. L., Frima, R. M., & Van Vliet-Mulder, J. C. (2009-2011). *COTAN Documentatie*. Amsterdam: Boom test uitgevers.
- Fox, R. A., & Solís-Cámara, P. (1997). Parenting of young children by fathers in Mexico and the United States. *Journal of Social Psychology*, 137, 489-495. doi:10.1080/00224549709595465
- Gamble, W. C., Ramakumar, S., & Diaz, A. (2007). Maternal and paternal similarities and differences in parenting: An examination of Mexican-American parents of young children. *Early Childhood Research Quarterly*, 22, 72-88. doi:10.1016/j.ecresq.2006.11.004
- Grimm, L. G. (1993). *Statistical applications for the behavioral sciences*. New York: Wiley.
- Hart, C. H., Newell, L. D., & Olsen, S. F. (2003). Parenting skills and social-communicative competence in childhood. In J. O. Greene & B. R. Burleson (Eds.), *Handbook of Communication and Social Interaction Skill* (pp. 753-797). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hosley, C. A., & Montemayor, R. (1997). Fathers and adolescents. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (pp. 162-178). New York: Wiley.
- Ispa, J. M., Fine, M. A., Halgunseth, L. C., Harper, S., Robinson, J., Boyce, L., ... Brady-Smith, C. (2004). Maternal intrusiveness, maternal warmth, and mother-toddler relationships outcomes: Variations across low-income ethnic and acculturation groups. *Child Development*, 75, 1613-1631. doi:10.1111/j.1467-8624.2004.00806.x
- Juffer, F., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Van IJzendoorn, M. H. (2005). Opvoedondersteuning: interventies gericht op de vroege ouder-

- kindinteractie. In M. H. Van IJzendoorn & H. De Frankrijker (Eds.), *Pedagogiek in beeld* (143-171). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Kerr, D. C. R., Lopez, N. L., Olson, S. L., & Sameroff, A. J. (2004). Parental discipline and externalizing behavior problems in early childhood: The roles of moral regulation and child gender. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *32*, 369-383. doi:10.1023/B:JACP.0000030291.72775.96
- Kochanska, G. (1995). Children's temperament, mother's discipline, and security of attachment: Multiple pathways to emerging internalization. *Child Development*, *66*, 597-615. doi:10.2307/1131937
- Korvorst, M., & Traag, T. (2010). De verdeling van arbeid en zorg tussen vaders en moeders. In J. Garssen, J. Apperloo, R. Van der Bie, A. De Graaf, S. Loozen, J. Van der Lubbe & M. Wingen (Eds.), *Bevolkingstrends: Statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland, 2e kwartaal 2010* (pp. 50- 54). Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Laible, D., & Thompson, R. A. (2007). Early socialization. A relationship perspective. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization* (pp.181-207). New York: The Guildford Press.
- Martin, A., Ryan, R. M., & Brooks-Gunn, J. (2007). The joint influence of mother and father parenting on child cognitive outcomes at age 5. *Early Childhood Research Quarterly*, *22*, 423-439. doi:10.1016/j.ecresq.2007.07.001
- McBride, B. A., & Mills, G. (1993). A comparison of mother and father involvement with their preschool age children. *Early Childhood Research Quarterly*, *8*, 457-477. doi:10.1016/S0885-2006(05)80080-8
- Paquette, D. (2004). Theorizing the father-child relationship: Mechanisms and developmental outcomes. *Human Development*, *47*, 193-219. doi:10.1159/000078723
- Prinz, P., Onghena, P., Hellinckx, W., Grietens, H., Ghesquière, P., & Colpin, H. (2004). Parent and child personality characteristics as predictors of negative discipline and externalizing problem behavior in children. *European Journal of Personality*, *18*, 73-102. doi:10.1002/per.501
- Renk, K., Robert, R., Roddenberry, A., Luick, M., Hillhouse, S., Meehan, C., ... Phares, V. (2003). Mothers, fathers, gender role, and time parents spend with their children. *Sex Roles*, *48*, 305-315. doi:10.1023/A:1022934412910
- Robson, C. (2007). *Real world research*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Rothbaum, F., & Weisz, J. R. (1994). Parental caregiving and child externalizing behavior in non-clinical samples: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, *116*, 55-74. doi:10.1037/0033-2909.116.1.55
- Russell, A., Aloa, V., Feder, T., Glover, A., Miller, H., & Palmer, G. (1998). Sex-based

- differences in parenting styles in a sample with preschool children. *Australian Journal of Psychology*, *50*, 89-99. doi:10.1080/00049539808257539
- Russell, A., Hart, C. H., Robinson, C. C., & Olsen, S. F. (2003). Children's sociable and aggressive behavior with peers: A comparison of the U.S. and Australia and contributions of temperament and parenting styles. *International Journal of Behavioral Development*, *23*, 74-86. doi:10.1080/01650250244000038
- Scarr, S. (1992). Developmental theories for the 1990s: Development and individual differences. *Child Development*, *63*, 1-19. doi:10.2307/1130897
- Spinrad, T. L., Eisenberg, N., Gaertner, B., Popp, T., Smith, C. L., Kupfer, A. ... Hofer, C. (2007). Relations of maternal socialization and toddlers' effortful control to children's adjustment and social competence. *Developmental Psychology*, *43*, 1170-1186. doi:10.1037/0012-1649.43.5.1170
- Stemmler, M., Beelmann, A., Jaurusch, S., & Losel, F. (2007). Improving parenting practices in order to prevent child behavior problems: A study on parent training as part of the EFPEKT program. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, *210*, 563-570. doi:10.1016/j.ijheh.2007.08.007
- Stormshak, E. A., Bierman, K. L., McMahon, R. J., & Lengua, L. J. (2000). Parenting practices and child disruptive behavior problems in early elementary school. *Journal of Clinical Child Psychology*, *29*, 17-29. doi:10.1207/S15374424jccp2901_3
- Van Aken, C., Junger, M., Verhoeven, M., Van Aken, M. A. G., & Deković, M. (2008). The longitudinal relations between parenting and toddlers' attention problems and aggressive behaviors. *Infant Behavior & Development*, *31*, 432-446. doi:10.1016/j.infbeh.2007.12.016
- Van Aken, C., Junger, M., Verhoeven, M., Van Aken, M. A. G., Deković, M., & Denissen, J. J. A. (2007). Parental personality, parenting and toddlers's externalising behaviours. *European Journal of Personality*, *21*, 993-1015. doi:10.1002/per.643
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., & Van Aken, M. A. G. (2007). Parenting during toddlerhood: Contributions of parental, contextual, and child characteristics. *Journal of Family Issues*, *28*, 1663-1691. doi:10.1177/0192513X07302098
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., & Van Aken, M. A. G. (2010a). Parenting and children's externalizing behavior: Bidirectionality during toddlerhood. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *31*, 93-105. doi:10.1016/j.appdev.2009.09.002
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., Van Aken, M. A. G. (2010b). Mothering, fathering, and externalizing behavior in toddler boys. *Journal of Marriage and Family*, *72*, 307-317. doi:10.1111/j.1741-3737.2010.00701.x

- Verhoeven, M., Van Baar, A., Deković, M., & Bodden, D. (2010c). *The development of a Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire (CECPAQ)*. Unpublished manuscript.
- Verhulst, F. C. & Van der Ende, J. (2000). *CBCL. Gedragsvragenlijst voor kinderen van 1,5-5 jaar*. Rotterdam: Sophia Kinderziekenhuis.
- Wicks-Nelson, R., & Israel, A. C. (2009). *Abnormal Child and Adolescent Psychology*. New Jersey: Pearson Education, Upper Saddle River.
- Winsler, A., Madigan, A. L., & Aquilino, S. A. (2005). Correspondence between maternal and paternal parenting styles in early childhood. *Early Childhood Research Quarterly, 20*, 1-12. doi:10.1016/j.ecresq.2005.01.007
- Zimmer, M. J., & Thomas, R. (2010). Parents, parenting and toddler adaptation: Evidence from a national longitudinal study of Australian children. *Infant Behavior and Development, 33*, 518-529. doi:10.1016/j.infbeh.2010.07.004

Parental Warmth, Negative Discipline and Toddler Externalizing Problem Behavior:
Differences between Fathers and Mothers

Abstract

This study investigated the differences between reported paternal and maternal warmth and paternal and maternal negative discipline. In addition, the associations were examined between paternal and maternal warmth and negative discipline on the one hand and externalizing behavior on the other. Questionnaires were administered to both parents of 105 two-parent Dutch families, with a child between 48 and 66 months of age (56% girls, $M = 58$ months). The results showed a significant difference between paternal and maternal warmth, with mothers displaying higher levels of parental warmth than fathers. No significant difference between paternal and maternal negative discipline was found. Furthermore, paternal as well as maternal warmth and paternal negative discipline were not related to externalizing behavior. Maternal negative discipline was marginally positively correlated with this behavior. Results suggest that future research should focus on other (parenting) factors, that might be implicated in the development of externalizing problem behavior. This knowledge can then be implemented in the development of effective prevention and intervention programs, focused on externalizing behavior of children between 48 and 66 months of age.

Keywords: Warmth, Negative Discipline, Externalizing Problem Behavior